

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A mai napon ünnepli Magyarország Horthy Miklós kormányzóságának tizedik évfordulóját. Tíz esztendő népesebb emberi társaságok életében, az országnak örökidőre elgondolt léteiben nem nagyon nagy idő. Ám ez a tíz év mégis szinte beláthatatlan távolságokat köt össze egymással, — egy kétségbeesésében önmagát össze-visszamarangolt nemzetnek szomorú agonizálásától a számtalan nehézség között is elszántan küzdő, új életet váró nemzet bátor, bizó reménykedéséig.

Abban pedig, hogy a sorsunk így jobbrafordult, Horthy Miklós volt a rajtunk könyörülő Úristennek legkiválóbb eszköze. Ha ő Szegeden élére nem áll maroknyi csapatának, ha nem megy a fővárosba rendet teremteni, ha ott nem ragadja meg erős kézzel a kormány gyeplőjét, ki tudja, volna-e még Magyarország az ezersztendős haza közepén? Ki tudja, lehetne-e sírnunk hazánk esonkaságán, panaszkodnunk sok nyomorúságunk miatt, sóhajtoznunk a régi jobb időkért, bírálgatnunk a sivár jelent és lehetne-e remélnünk, remélnünk szebb s jobb jövőt, vagy keleti fajhoz illő tétlen megnyugvással állapítanánk meg, hogy végre egyek vagyunk valamennyien minden magyarok, egyek vagyunk a rabság és pusztulás poklában.

Volt pedig Magyarországon büszkébbnevű, nagyobbvagyonú, magasabbrangú, fényesebb-állású ember nemcsak egy. Volt népszerűbb is sok, hiszen Horthy ellentengernagyot katonai szolgálata régen kiragadta az alföldi magyarság köréből. Miért nem tábornagyok, vagy kormányférfiak, miért nem hercegek, grófok, miért nem milliárdos vagyonok urai, miért nem a nép rajongó szeretetével körülvett nagy nemzetvezérek jöttek kiemelni a kábult Magyarországot tetszhalottjából?

Azért, mert azok, nagy és derék férfiak pedig, nem érezték a predesztinációs elhivatást. Mert — minden bizonnal tiszteletreméltó okokból — fontolgatták a lehetőségeket és gondoltak arra, hogy mi lesz akkor, ha a vállalkozás nem sikerül. Horthy Miklós pedig csak egyre gondolt: arra, hogy cselekednie kell azt, amit az Isten parancsának felismert. Csak egy célt látott: neki mindegy, siker vagy bukás a része, csak teljesüljön az Isten akarata.

Az utolsó tíz év alatt sokszor kellett hallanunk, még a magunk hitfeleitől is, hogy a protestantizmus az erkölcsi kötelekek meglazításához vitt és úgy az egyén, mint a társadalom erkölcsi erőinek kifejtésére kevésbé alkalmas, mint a római katholicizmus.

Ne vitatkozzunk, atyámfiai, keresztyének.

A nagy kataklizma óta lefolyt idők sok jeles magyar hazafit ismertettek meg velünk, hívet, bátort, tudóst, áldozatrakészt, fáradhatatlant, tisztabeüületűt.

De hőrszul kettőnek a nevét fogja feljegyezni a történelem.

Azét, aki együtt halt meg a régi Magyarországgal.

Meg azét, aki útnak indította az új Magyarországot.

Nagy hálaadással dicsőítsük az Úristent, református testvéreim, hogy ilyen példaképeknek közölünk választásával magasztalt fel bennünket.

K. B.

Vigyázzunk szavainkra!

Lelkészegyesület című laptársunk folyó évi 5. számában, a Sütő Kálmán tollából „Haza és Egyház” címen megjelent cikkben, egy veszedelmes elírás van. Felveti a haza és egyház közötti elsőbbségnek kérdését. Cikkéből látjuk, hogy az Egyház szóval a vallásfelekezet fogalmát akarja kifejezni. Vigyázzunk a szavainkra! Egyház és vallásfelekezet két különböző fogalom. Míg a vallásfelekezeti érdek tényleg háttérbe szorítandó a haza érdekével szemben, addig az Egyház feltétlenül előbbvaló minden földi hazánál. Az „Egyház” szóval az egyetemes keresztyén, láthatatlan és látható egyház fogalmát fejezzük ki. Ezt az Egyházat a Szent Lélek Isten alapította és tartja fenn. Ennek az Egyháznak Isten azt a megbízatást adta, hogy a föld kerekességének minden népét a ma is élő és uralkodó Krisztus számára az Ige hatalmával foglyul kell ejtenie, hogy a Krisztusban újjászületett lelkek minden nép körében megszapordjanak s a nemzetiségi korlátokat ledöntve, egymással kezeltfogva, közös erővel szolgálják Krisztusnak e földön bekövetkező uralmát: az eljövendő Isten országát. Az a nemzet marad meg, amelyik ezt szolgálja. Ellenben az a nemzet, amelyiknek eszményei ezzel az isteni céllal ellenkező irányban törnek, elpusztul. Ennél fogva ennek az eszményi célnak a szolgálatában álló minden törekvés az egyetemes keresztyén Egyháznak Isten által kijelölt célját szolgálja. Minden keresztyén vallásfelekezet annyi értéket és erőt képvisel, ahány lelket, élő kőgyanánt, beépít a föld kerekességét átfogó anyaszentegyházba, amennyi krisztusi erő feszül tagjaiban.

Nyilvánvaló tehát, hogy a krisztusi hazafiság más jellegű, mint az, amelyik az élő Krisztustól elszakadt. A krisztusi hazafiságot isteni erők növelik. A tőle elszakadtat emberi szenvedélyek fűtik. Amaz szolgálatot akar teljesíteni, amikor ellenségeinek lelkét krisztusi magasságba akarván emelni, közéjük megy misszionáriusnak, emez vak chauvinismusában fajgyűlölettől tútve, ha tehetné, kiirtaná és eltapodná az ellenséget. Amaz az építés, emez a pusztítás.

Ha a mi földi hazánk politikája az elvakult gyűlölet szavára hallgatna: mi reformátusok azt nem helyeselhetnők, mert Isten céljaival ellenkezik, mert az egyház céljait szolgálni mindenekeelőtt való. Csak addig mehetünk, amennyit a jogos önvédelem és az iga alatt nyögő fajtestvéreink védelme kíván. Éppen ez a bizonyos fokú dilemma bizonyítja, hogy az igazi helyes politika az Egyház céljait szolgáló politika, mert Isten céljait valósítja meg.

Vigyázzunk tehát szavainkra! Teljes erővel küzdjünk a pápistáknak az Egyházat a pápa birodalmával identificálni akaró, törekvése ellen és ne adjunk kezükbe mi magunk is fegyvert azzal, hogy Egyház és Haza fogalmát szembeállítjuk, mert ebből majd arra fognak hivat-

kozni, hogy a reformátusok saját magukat zárják ki az egyetemes keresztyén egyházból, a nemzet kebelében élő egyházi alakulat határán nem látnak túl és saját vallásfelekezetük minden erejét a nemzeti élet és érdek kizárólagos szolgálatára fenntartás nélkül úgy adják oda, hogy az egyetemes keresztyén közösségről, az ebből fakadó s nemzeteken felülálló szolidaritásról mit sem akarnak tudni.

Küzdjünk továbbá teljes erővel az ellen, ha a pápisták felekezeti érdeket egyetemes egyházi érdekként akarnak feltüntetni. Azonban ezt teljes erővel csak úgy tehetjük meg, ha az Egyetemes Egyház fogalmát s a keresztyén testvéri közösség követelményeit minél tisztábban fenntartjuk és az állami politika ellenére is képviseljük. Be kell bizonyítanunk, hogy *mi* képviseljük az egyetemes keresztyén testvériség érdekeit és nem a római Curia, amely csak partikuláris érdeket, a pápa világhatalmi törekvéseit szolgálja.

Hiszem, hogy ez után, mikor a külpolitikát a nemzet jól felfogott érdeke és nem a királyi ház céljai irányítják, a magyar nemzeti politika lesz olyan bölcs, hogy Isten és így az egyetemes keresztyén eszmény ellen nem tör s a magyar-haza és az Egyház nem fogják lelkünket dilemma elé állítani. Az pedig, hogy a nemzet és a haza érdekei magasabb rendűek és előbbvalók, mint egy vallásfelekezet érdekei, vita tárgyát nem képezheti. Ezt még az ultramontanizmus sem meri kétségbe vonni, nem is vonja kétségbe, hanem felekezeti érdekeit egyetemes egyházi érdekeknek és követelménynek nyilvánítja, lopja be azokat a közvéleménybe. Az effajta mesterkedésről kell lerántani a leplet, ámde mindenkor az Egyetemes Egyház eszményeiért szolgáló hit keresztyén világossága és ellenálthatatlan krisztusi ereje által.

Gönczy Béla.

EBBŐL A VILÁGBÓL

Válasz a „Hozzászólásra“.

Dr. Szász Imre lelkésztársam e lap folyó évi 7. számában „Hozzászólás” cím alatt reflektálva e lap jubiláris számában „Újévi ajándék” címmel megjelent cikkemre, azt a megállapítást teszi, hogy ezer és egy mód van az általam szóvá tett sérelem orvoslására. Megvallom, hogy én ilyen módot ma sem ismerek s ilyen módot az ő hozzászólása sem ismert meg. Az amit ő a Grill-féle törvénytár alapján elmond, cikkemmel szemben nővumnak nem tekinthető, nevezetesen aki a Magyar Közigazgatás című lapnak cikkem utolsó bekezdésében hivatolt helyét megkeresi, abból többet is megtud e kérdésre nézve, mint amit a Szász Imre, dr. által ismeretett közigazgatási bírósági döntvény tartalmaz, azt nevezetesen, hogy a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításánál a lelkészeknek

javára azt az összeget is számításba lehet venni, amelynek fizetése alól törvényes pótdómentességénél fogva fel van mentve. Ez azonban a szóbanlevő kérdés, illetve sérelem orvoslására nem hogy ezeregyszer, de egyetlenegyszer sem elegendő remédium. Berettyóújfaluiban legalább nem s azt hiszem, hogy igensok más helyen sem. Holott nekem privátim is vannak valamelyes csekély ingatlanaim, de ezek adójának a hozzáadásával is messze állok attól, hogy a legtöbb adót fizetők névjegyzékébe saját személyemben a fent említett kedvezményes elbánás mellett is bekerüljek. A tekintélyes ingatlanvagyonnal rendelkező egyházközség meghatalmazottjaként azonban az új törvény életbe léptetése időpontjáig állandóan tagja voltam a képviselőtestületnek. Azt hiszem sok helyen hasonló az eset, vagyis érintetlenül megáll az az állításom, hogy a reánk nézve kedvezőtlenül alakult helyzetben csak egyes szórványos esetekben lehet eredményt elérni a Magyar Közigazgatásban foglaltak, vagy ha úgy tetszik, a Szász Imre által közlöttek alapján. A katolikus plebánusok pedig azért vannak és maradnak e kérdésben előnyben fölöttünk, mert az új törvény az ő eddigi pozíciójukat nem érinti, de meg általában magasabb javadalmat élvezvén s így magasabb adót is fizetvén, mint a református lelkészek, még az eddig fennállott helyzet mellett is sűrűbben voltak tagjai viriliss alapon a képviselőtestületnek, mint az egyházközségeiket képviselő református lelkészek.

(Berettyóújfalu.)

Dr. Hajdu Gyula.

IRODALOM

Életforrások. Tanulmányok, előadások, cikkek. Írta dr. Mátyás Ernő. Szerző kiadása. Sárospatak, 1930. 183 lap. 8°. A szerző, a mai Sárospatak egyik legkomolyabb értéke, halszavú, a hatáskeresésnek még az árnyékától is ment író és előadó. Az, aki az ilyesfajta gyűjteményekben ragyogó színeket, újszerű gondolatokat és nagyszabású egyéni koncepciókat keres, ezt a könyvet talán csalódottan fogja letenni a kezéből. De aki a keresztyén egyén és egyház, a magyar református iskolai és pásztori munka, meg a magyar nemzeti lét legmélyebb és legállandóbb problémáiban avatott, megbízható és önmegtágadó, a föladata mögött egészen eltűnő kalauzt kíván magának: az nem fogja megbánni, ha Mátyás Ernőre támaszkodik. — A könyv, egyes darabjai csaknem iskolapéldáját nyújtják annak, hogyan kell a legsúlyosabb vallási, theologiai, lélektani stb. problémákról a nagyközönség előtt beszélni és hogyan lehet róluk bámulatos egyszerűséggel, világossággal s az előadás minden halszavúsága mellett is igen megkapó módon, finoman, mélyen, elegánsan és mégis igen alázatosan beszélni. A mai kon-

ferenciái s más hasonló túltermelésben mindjobban ritkul az igazán értékes, az u. u. „nemesen népszerű”, de abszolút komoly tanulmányra és elmélyedésre valló előadás életbevágó nagy témákról; ez a könyv példát is, mértékességet is ad rá. Nem akar okvetlenül újat mondani a jó rovására is és nem akar mindenáron eredeti lenni ott, ahol egy keresztyéni szempontból értékesebb szolgálatot is végezhet: a tolmács szolgálatát. Mátyás Ernő e könyve most már szélesebb körök előtt is bizonyosságot tehet az ő valódi, felülről adatott tanári, tudományos és nevelői elhivatásáról, amelyet szülőhazája, Erdély és mostani munkatere, az Erdélytől minden korszakában annyi drága ajándékot kapott pataki Schola már régen ismer és nagyrabecsül.

ri.

Térj magadhoz drága Sion! Cikkek és dolgozatok a református egyházi megújulás szolgálatában. Írta: dr. Victor János. Budapest, 1930. „Református Függetlenség” főszerkesztésénél. 8°. 296 lap.

Ennek a könyvnek dokumentum-értéke van nemesak annyiban, amennyiben minden emberi írás — és az Isten szíve szerint való igehirdetőé kiváltképen — emberi dokumentum is; hanem mindennekfölött azért, mert egyházunk mostani megújulásának történetét e könyv nélkül nem lehetne majd annak idején alaposan és tárgyilagosan megírni. Dr. Victor János, akiről jelzőket írunk e lapban fölösleges, a magyar református ébredés ügyének nemesak beszédeivel, előadásaival s tudományos és építő cikkeivel tett Isten kegyelme által egészen kivételes szolgálatokat az elmúlt viharos fél emberöltő alatt, amely beszédeknek stb. ez a kötet csak kicsiny töredékét, az igaz, hogy a legszínét-javát, tartalmazza. Hanem tetézte ezt a szolgálatát azzal is, hogy a református belmisszió elvi kérdéseit több rendkívüli fontosságú tanulmányában éppen a speciális és történetileg adott magyar helyzet szempontjából vizsgálat alá vette és igen tanulságosan, egyházi irodalmunkban eddig körülbelül egyedülálló világossággal és szabatosággal fölfejtette. Könyvének ezek a darabjai látszanak előttünk legbecesebbeknek a jövő elfogulatlan történetírása szempontjából s ezeket kell alaposan elolvasnia és tanulmányoznia ma is mindenkinek, aki a „történelmi kálvinizmus” és az „általános keresztyénség” jelszavainak zürzavarában tiszta látásra törekszik. Az idevonatkozó három dolgozat értékét nem csökkenti az — éppen református szempontból sem —, hogy Victor a „történelmi kálvinizmus” oldaláról bámulatosan állhatatos kitartással állandóan a tiszta és következetes református irány ellenségeként emlegetik. Az pedig, hogy soha egyetlenegyszer még csak türhető indokolását sem adták e szivós híresztelésnek, a mi szemünkben csak növeli e három tanulmány és az egész könyv értékét, — növeli éppen református szempontból is. Vajha ez írások együttes kiadása alkalmat

adna arra, hogy a másik tábor (mely szomorúsággal írjuk le e szót!) végre elszánná magát erre az indoklásra. Ezzel az ez ügyben váltig tanácstalan magyar református közvéleményt éppoly igaz hálára kötelezné, mint amilyen kínos zavarban tartja ezzel a különösen titkolózó hallgatásával, amelynek látylát eddig legfeljebb még csak egyes hollandi beavatottak láthatták föllebbenni, de ők is, ha jól emlékezünk, túlságosan irigyek voltak ahhoz, hogy a birtokukba jutott titkot napvilágra bocsássák.

ri.

HÍRADÁS

Beszámoló gyülekezeti belmissziói munkáról Apagyról.

A téli belmissziói munka vége felé jár a falusi lelkipásztor. Ilyenkor jó számotvetni egy évad munkájáról, a tapasztalt eredményekről, nemcsak a magunk megnyugtató végett, hanem közérdekében is jó elszámolni, hiszen a látottak, hallottak által erősödik hitünk, növekedik buzgóságunk, tápot nyerünk a jövő munkájához. Ez ad nekem alkalmat ezúttal is, hogy az apagyi egyház téli egyházépítő munkájáról, itt a nyilvánosság előtt, elszámoljak, vele alkalmat adjak másoknak is arra, hogy ami jó és nemes munka volt a mi egyházi életünkben, szolgáljon másoknak is tanulsággal a követésre. Az apagyi egyház életében a belmissziói munka ezelőtt két évvel, *Birtha József* lelkész ideköltözésével kezdődött meg. Eleddig ismeretlen fogalom volt a gyülekezet előtt a cura pastoralisnak olyan módon való alkalmazása, ahogy az egyházi életünkben ma rendszeresen folyik. A katedrai funkció mellett, más mint szertartási tevékenység, nem fordult elő. Ma az áldásos belmissziói munkának csaknem minden neme alkalmazásban van a gyülekezet lelki hasznára és építésére.

Október 31-én kezdődött meg az első vallásos estély. E napon gyülekezetünk teljes munkaszünettel ünnepelt, délelőtt *úrvacsoraosztással*, délután *gyermekistentisztelettel* és este *vallásos estélyel*. Az adventi napokban megkezdődtek a *reggeli bibliamagyarázatok*, közbe kéthetenként a *vallásos estélyek*. A vallásos estélyek napján mindig *gyermekistentisztelet is tartatik*. Ezeket a kellemes és tanulságos estéket ének- és szavatszámok egészítik ki. Igen jó hatással van a gyülekezeti életre az idegen lelkipásztorok bevonása, szónoklata. Ez nagy vonzerővel van a gyülekezetre, a hallgatóság számát nagyban emeli egy-egy idegen lelkipásztor szereplése, megjelenése.

Az estélyek a kivilágított templomban, az esteli órákban tartatnak. Mikor elcsendesül a napi zürzavar, munka, ájtatos lélekkel szentelhet egy órát az Isten ígéje után vágyódó. Igen jó hatással van a gyülekezeti életre a *vasárnap*

reggeli ájtatosság is. Ez a délelőtti istentisztelet előtt tartatik. Gyülekezeti éneklés alatt megjelenik a lelkipásztor a templomban, bibliát olvas és csendes magába szállásra, imádkozásra hívja fel a híveket. Templomi istentisztelet után 12—16 évesek *bibliaórája* következik. Bibliái szöveg megbeszélése, kátészerű kérdés és feleletben foglalnak egy-egy hittani kérdést.

Mindezek mellett a legnagyobb örömmel és buzgósággal vesz részt a gyülekezet a *házi istentiszteleteken*.

Ez hetenként 3-szor tartatik. Tárgya a gyülekezeti összejövetelnek: ének, ima, bibliamagyarázat, felolvasás, hiszekegy, tizparancsolat elmondása. A kijelölt házak rendszeren kicsinyeknek bizonyulnak, 50—100 a résztvevők száma. Boldog kitüntetés az, ha valakinek háza kijelöltetik az istentisztelet számára. Ezt a lelkész előző héten katedrából kihirdeti és meghívja a híveket a házi istentiszteletekre. Harangozás jelzi az istentisztelet kezdetét, mely rendszeren az esteli órában tartatik. Nagy befolyással van ez a lelkekre: csendes ájtatosságban, mélyseges buzgalommal van eltelve minden jelenlévő, valósággal megszentelődnek a lelkek minden nemes és jó dolog elhatározására.

Nagy baj az gyülekezeti életünkben, hogy nincsen alkalmas hely a felnőttek összegyűjtésére. Ennek megvalósításáért hiába küzd lelkészünk, nincs megértő és áldozatos lélek. A felnőttek számára egy otthon, olvasóterem létesítése, anyagiak hiányában, a lehetetlenségek közé tartozik. Emiatt rendkívül nehéz a vallásos olvasmányok, lapok terjesztése is. A legnagyobb feladat elé ez állította a lelkészt: minden fáradozása mellett is csekély számban tudja elhelyezni a vallásos iratokat és lapokat. A nép között még akad néhány jóakarátú, de a presbiterek egyenesen lerázzák magukról az alkalmatlankodó lapelőfizető-gyűjtő kiküldöttet. — E szép egyházi munka áldása a hívek lelkiéletének virágzásában szemmel láthatólag mutatkozik, sajnos azonban, hogy emberi gyarlóság, konkolyhintés sokszor megzavarja a lelkész nemes fáradozását. A gyülekezet kebelében mindig akad néhány önző lélek, ki előtt több a test, mint a lélek, több Béliál, mint Krisztus!

KÜLÖNFÉLÉK

A debreceni főgondnokválasztás sorsa — úgy látszik — véglegesen eldőltnek tekinthető. Vársáry István polgármester személyes kiválósága és állásának a debreceni egyházi élettel összeforrott volta egyaránt arra indítja az egyház tagjait, hogy az ő egyhangú megválasztását kívánják. Mindenesetre nagy szerencse lesz egyházi életünkre.

A piacuceai egyházzrész február hó 25-én jól sikerült vallásos ünnepélyt rendezett a Kis-templomban.

Az abaujszántói református egyházközségnek nagy ünnepe volt február hó 16-án. Ekkor ünnepelte hálája és szeretete jeléül az egyházközség és az egész Abaujszántó felekezeti különbség nélkül Cziáky Endre lelkipásztort, akinek a tiszáninneri egyházkerület érdemei elismerésül a főtiszteletű címet adományozta. Cziáky Endre 46 esztendeje munkálkodik Istenországába építésében odaadó hűséggel és lelkes szeretettel. Az ünnepi istentisztelet után az egyházközség és a presbiterium nevében Pósa István ny. főjegyző, a Nőegylet nevében özvegy Weisler Károlyné és Pogorisky Klára tanítónő üdvözlötték Cziáky Endrét. Az ősz jubilánst a Nőegylet ez alkalomból szép aranykapesos Bibliával ajándékozta meg. Isten áldását kérjük és kívánjuk mi is a 46 éve buzgón munkálkodó lelkipásztorra. Isten adjon neki erőt, hogy még sokáig munkálkodhasson anyaszentegyházunk érdekében Isten dicsőségére.

Az Árpád téri egyházrész tanácsa február hó 23-án d. u. 1 órakor tanácsulést tartott. A tanács az egyházrész gondnokának Kondor Kálmán ny. városi főszámvevőt, a debreceni egyház buzgó presbiterét, jegyzőnek Giday András tanítót, pénztárosnak Géder József tanítót, ellenőrnek Furkó Lászlót választotta meg. Választott az egyházrész tanács négy bizottságot is az egyházrész ügyek intenzívebb intézhetőse végett.

A csapóuceai egyházrész március hó 2-án tartja negyedik közművelődési estjét. Előadást dr. Zsigmond Ferenc egyetemi m. tanár tart: Debrecen a Jókai szemével nézve címmel.

A hajdúszoboszlói református egyház új temetőjének szabályrendeletében olvashatjuk: „Más felekezeti halottakat hozzájuk tartozó hitfeleink a fennálló szabályok értelmében elhelyezhetnek a temetőben, de más egyház jelvényeinek felállítása és idegen szertartások követése nélkül. Halottaknapján való világítás temetőink területén egyáltalában meg nem engedhető.”

A szatmári presbiterium egyik gyűlésén kimondotta, hogy évenként egy árva eltartását vállalja.

Egerben református templom épül. Az egri református gyülekezet 1862-ben, mint leányegyház alakult meg. A városban 1848-ig nem volt szabad reformátusnak letelepedni. A kicsiny gyülekezet a multban anyásított s ma már templomot épít. Támogassuk őket imádságunkkal és adományainkkal.

Hódmezővásárhelyen március hó 9-én a városháza közgyűlési termében vallásos ünnepély lesz.

Nemes adomány. Blaha István volt Nagyváradi-Olaszi parochiális kör algondnoka vagyónának felét a nagyváradi egyházközségre hagyta „Aggok háza” létesítésére.

A királyhágómelléki egyházkerület elrendelte minden egyházközségben a nőszövetség megalakítását.

A nagyváradi-réti parochiális kör hivi kérvényileg kérték a nagyváradi presbiteriumot rendes lelkészi állásuk megszervezésére.

Egy budapesti ápolónő szép ezüst úrvacsorai készletet ajándékozott hozzávaló terítővel az egyik kórháznak a lelki gondozás céljaira.

Munkásképző tanfolyamot szervezett hetenként két estén a Bethánia Egylet budapesti fiókja.

A Református Lelkésznék Országos Szövetsége kimondotta, hogy minden alkalmat felhasznál az egyke-rendszer terjedése ellen. Előadások keretében, személyes érintkezések útján minden lelkészné lelkiismereti kötelességének tartja ellene küzdeni és ezzel kapcsolatban a női erkölcsök leromlása ellen is felvenni a harcot.

Vajdahunyad református egyházközsége bensőséges szép ünnepély és emlékezés között ülte meg érdemes lelkipásztorának: Kovács Sándornak 25 éves szolgálati jubileumát.

Egyházi javadalmak. Az egri káptalannak 89.953, az egri érsekségnek 10.265, a kalocsai érsekségnek 65.509, a kalocsai káptalannak 19.239 hold föld, 27 javadalmasnak 724.000 hold föld van a kezén.

Az erdélyi református diakonissza-otthonnak 10 rendes testvére van. A marosvásárhelyi diakonisszaképzőintézetben 15 növendék készül nemes hivatására.

Híradás! A KIE szövetség által hirdetett szavaló- és játékoskönyvre eddig 100 P előzetés érkezett be, azaz kevesebb, mint amennyi szükséges lett volna. A nemzeti bizottság jan. 28-án tartott ülésében azonban elhatározta, hogy a két könyvet megjelenteti, tekintve a nagy szükségletet ezen a téren. A könyvek késésének oka tehát ezen keresendő. Február hónapban azonban mindkettő kikerül a sajtó alul.

A szatmári Lorántffy Zsuzsánna Egyesület február hó 22-én szeretetvendégséget rendezett.

A hajdúböszörményi Református Nőegylet templomi ünnepélye. Hajdúböszörményben az alig egyéves multra visszatekintő Református Nőegylet programjába vette a belmisszió intenzív művelését. Ebben a munkában az egyesület már is jelentős eredményeket mutathat fel, mert több száz felruházott gyermek, a segítségével támogatott szegények a bizonyágai, hogy az egyesület a szeretetmunkát nemcsak hirdeti, hanem gyakorolja is. Az egyesület minden hónapban templomi ünnepélyvel igyekszik mélyíteni a tagok között a lelki kapcsolatokat. Ezekben a templomi ünnepélyeken a helybeli lelkészekon kívül ebben az elmúlt egy évben dr. Révész Imre, dr. Erdős Károly és Csikesz Sándor hirdették az igét. Február hó 23-án rendezte az egyesület február havi templomi ünnepélyét, amelyen a hatalmas Kálvin-téri templomot szorongásig megtöltötte az érdeklődő közönség. Az ünnepély a 7. dicséret eléneklésével kezdődött, majd Bertalan Irénke úrleány szavalta nagy hatással

A kananeus asszony című költeményt. Ezután Csikész Sándor debreceni egyetemi ny. r. tanár tartott palesztinai útjáról megragadó és minden tekintetben lebilincselő és mélyenszántó előadást. Szinte maga előtt látta a hallgatóság azokat a helyeket, ahol az Idvezítő életének legfontosabb jelenetei lejátszódtak. A magas színvonalú előadás az áhítatos hallgatóközönségre mély hatást gyakorolt. Egy gyülekezeti ének után Szabados László hittanhallgató szavalt. A simonfalvi predikátor című költeménynek minden szépségét érvényre juttatva. A lelkiekben gazdag műsort Almássy Márton vallás-tanár kezdő és Sóvágó Gábor lelkipásztor záróimádsága egészítették ki s a 215. dicséret 10. verse zárta be. A szépen sikerült templomi ünnepély a legfőbb bizonyossága, hogy Hajdúböszörmény lakossága a főbbi nagyérdemű vallásos egyesület mellett szívébe zárta a Református Nőegyletet is.

A református KIE-munka legújabb hírei. Az egynapos derecskei vezetői nap nyitotta meg a januári munkát, melyen 35 környékbeli vezető vett részt. Kovács Péter földmives ifjúsági titkár Nagylétán megtartotta az ifjakkal az első szeretetvendégséget. Berettyóújfaluban a gazdasági iskolában tartott előadást. Berettyó-szentmártonban segített a KIE-munka megindításában. Járt még Szentpéterszegen, Esztáron, Furtán, Csökmön, Zsákán látogatva és segítve a munkákat. Bián tartott az országos ifjúsági titkár ifjúsági napot, 19-én nagy érdeklődés mellett. Több mint 200 földmives ifjú vett részt a 23-i bölcseki s a 24-i madoesai körzeti ifjúsági konferencián, melyeken a két országos titkár és dr. Hajdú Gyula rákospalotai RKIE vezető látták el a napi programot. Kimagaslók voltak különösen az esti templomi evangelizáló összejövetelek. Megindították a környék missziót a sárospataki s kaposvári ifjúsági egyesületek. Az egyik Vámosújfalun, a másik Felsőmocsoládon segített az ifjúsági munka megindulásában. Földmives ifjúsági titkárunk április 1-ig le van kötve, de ezentúlra meghívásokat elfogadunk központunkban: Budapest, IX., Üllői-út 29., I. emelet.

A KIE evangélikus ágának ez év tavaszán a következő helyeken lesznek körzeti, illetve kerületi konferenciái: Veszprém, Orosháza, Celldömölk, Balassagyarmat és Győr.

Minden nap érkezik előfizetés a keresztyén ifjúsági vezetők egyetlen magyarnyelvű lapjára, az Ébresztőre, melynek februári száma ismét gazdag tartalommal jelent meg. Közül a lap egy tartalmas cikkkel az eesmeccsere vezetéséről, a heti összejövetel programjáról, 1 hétre anyagot ad a Biblia tanulmányozáshoz, a református egyesületek hőmérőjéi, továbbá az ez évi külföldi ifjúsági konferenciák és tanulmányutak pontos jegyzékét. A világszövetség és a magyar mozgalom legfrissebb híreit, két ismeretterjesztő előadást stb. A lap előfizetési ára 5 pengő. — Megrendelők a lapot az első számtól kapják.

Megrendelés és pénz a következő címen: Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége, Budapest, IX., Üllői-út 29., I. emelet.

A kálvinizmus világmisziója címen jelent meg dr. Tavasz Sándor kolozsvári theol. igazgató szép kiállítású kis kötete az elmúlt napokban. Mindenkinek olvasni kell e kötetet, mely az SDG kiadásában jelent meg. Ára 1 pengő.

A csapókerti egyházi körzetben lakó hívek részére Halász András vezető-lelkész minden héten a rendes istentisztelet mellett bibliaórát tart.

A szegedi református egyház második templom építését vette tervbe. A tervezett templomnak „Az új magyar hajnal temploma” nevet adják. A templomépítő akció fővédnöke a Kormányzó úr. Az építés költségeit országos gyűjtés útján szándékoznak előteremteni.

A Magyar Revíziós Ligára 22 hónap alatt 365,000 pengő gyűlt be. Ezzel szemben Csehország egyedül évente 17.000,000 pengőt költ a revízió megakadályozására.

Tilos a koldulás Egerben. De nincs is erre szükség, mert a város gondoskodik szegényei ellátásáról és eltartásáról.

Erdélyi Fialok címmel László Dezső szerkesztésében, a romániai magyar főiskolai hallgatók részére igen elevenen szerkesztett, tartalmas ifjúsági lap indult meg.

A kárpátaljai egyházkerület közgyűlése elrendelte, hogy a Bibliát minden iskolafenn-tartó egyház köteles beszerezni és a tanítási napot, ahol felekezeti tanító van, bibliaolvasással kell kezdeni és végezni.

A Leánykálvineumban február hó 26-án vallásos-ünnepélyen Czegléd Sándor ceglédi lelkész tartott nagyjértékű előadást.

Velencébe rendez tanulmányutat a húsvéti szünidőben a Soli Deo Gloria református diákszövetség református diákok s általában munkáját támogatók részére. A részvételi díj 90 P. Érdeklődőknek szívesen szolgálnak felvilágosítással. Soli Deo Gloria Szövetség, Budapest, IX., Lónyai ucca 7.

Szerkesztői üzenetek.

B. J. Gáva. Igen köszönöm, legközelebb jön. — **P. F. Tizsaszentmárton.** Hálás köszönet. Rövidesen sor kerül rá, bár most kissé sok az anyagunk, hála Istennek.

TARTALOM: K. B.: Horthy Miklós kormányzó. — Gönczy Béla: Vigyázzunk szavainkra! — Ebből a világból: Dr. Hajdu Gyula: Válasz a „Hozzászólásra”. — Irodalom. — Híradás: Beszámoló gyülekezeti belmissziói munkáról Apagyrról. — Különlék. — Hivatalos értesítés — Pályázatok.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
565—1930.

KÖRLEVÉL

az összes kebelbeli lelkészi hivatalhoz.

Elnökletem és irányításom mellett a legkiválóbb politikusaink, egyetemi tanáraink szerkesztésében jelenik meg Budapesten a „Hungary Illustrated” című angol nyelvű folyóirat.

Rendeltetése: a nagy angol szász nemzet előtt a Szigetországban és az Óceánon túl írásban és képből megismertetni az ezeréves magyar nemzet multját, a kultúrnemzetek érdekében századokon át tett önfeláldozó szolgálatait, alkotóképességét, törhetetlen akaraterejét, őseitől öröklött erényeit, magasan szárnyaló kultúráját és mindazt, ami hivatva van presztizsünket emelni és számunkra a külföld rokonszenvét biztosítani.

Célja: az igazság ellenállhatatlan erejével felrázni a számottevő nemzetek lelkiismeretét és meggyőzni őket a trianoni békeszerződés tarthatatlanságáról.

Ezen magasztos eszméket tartottam szem előtt, amidőn a magyar kormány által ismert „Hungary Illustrated” élére állottam és annak irányítását vállaltam.

Tekintve, hogy egy ilyen irányú, gazdagon illusztrált folyóirat előállítására és a külföldre való ingyenes kiküldésére a lap intéző bizottsága, illetve kiadóhivatala 50 pengő névértékű Elismerő Okiratot bocsátott ki, melyek egyben egy évi előfizetésnek a nyugtái is. A folyóirat az Elismerő Okirat, tehát az előfizetőnek nevével és címével ellátva lesz kiküldve külföldre valamely kiváló politikusnak, vagy közéleti tényezőnek, akinek barátsága az ország érdekében kívánatos.

A magam részéről nagy súlyt helyezek rá és kívánatosnak tartom, hogy ezen Elismerő Okiratok az anyagilag tehetősebb honfiak hazafias áldozatkészségének igénybevétele mellett minél nagyobb mennyiségben helyeztessenek el.

Ezek előrebocsátása után arra kérem a Nagytiszteletű urakat, hogy az Elismerő Okiratok elhelyezése céljából a „Hungary Illustrated” elnöksége által delegált urakat ezen fontos tevékenységükben a legmesszebbmenő erkölcsi támogatásban részesítsék és a helyi viszonyoknak megfelelően mindent kövessenek el, hogy az elénk tűzött magasztos és hazafias célsikere biztosítva legyen.

Debrecen, 1930 február 21.

Dr. Baltazár Dezső.
püspök.

Pályázati hirdetés.

A szeghalmi református Péter András reál-gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy angolszakos (esetleg helyettes) tanári állásra. Második szak német, latin, vagy magyar lehet. Javadalmazása egyenlő a nemállami tanszemélyzet részére megállapított javadalmazással. — A szükséges okmányokkal felszerelt kérvényt a reál-gimnázium igazgatóságához (Szeghalom, Békés megye) kell 1930 április 10-ig beküldeni. Személyes megjelenés kötelező. Az állás 1930 szeptember 1-én foglalandó el. Pályázhatnak olyanok is, akik képesítésüket f. év nyarán fogják megszerezni. — Szeghalom, 1930 febr. 25.

Nagy Miklós s. k.,
igazgató.

Nagy Ferenc s. k.,
az igazgatótanács elnöke.

Pályázat.

A tarpai (Bereg m.) református egyház egyik kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: lakás (másik tanítóval közös udvaron), melléképületekkel, kert 15 köböl szemes termény (fele tiszta, rostált búza, fele kétszeres), 6 bécsiöl kemény tűzifa, 2 szekér széna beszálítva, 1 darab marhalegeltetési jog. Államsegély 51 értékegységen felül. Kötelessége: reá bizott osztály, vagy osztályok vezetése, másik kántorral hetenként felváltva kántori teendők végzése (istentisztelet reggel, este), belmissziói munkában, levanteoktatásban segédkezés, vasárnapi iskola, énekkar önálló vezetése, lelkész díjtalan helyettesítése. Pályázati határidő a „Neptanítók Lapja”-ban közzétett hirdetés megjelenésétől számított 8 nap. Állás választás után azonnal elfoglalandó. Tarpa, 1930 február 24.

Dr. Darányi Mihály,
ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Hérmánszegi református egyház pályázatot hirdet kántor-tanítói állásra. Fizetés: jó lakás, 7 mm. búza, 2 öl tűzifa, 2245 □-öl földhasználat, stóla, államsegély. Értékegység: 13. Kötelesség: I—VI. vegyes osztály és ismétlősök tanítása, istentiszteleteken, temetéseken éneklés vezetése, dalárda alakítása. Belmisszióban segédkezés, szószéken helyettesítés. Megjelenés ajánlatos. Megválasztott költsége megtérítettik. — Költözködés is. Jelölt nincs. Kellően felszerelt kérvények alulírottához válaszbélyeggel. Határidő március 20. Azonnal elfoglalandó. (Posta, telefon: Szamossályi. Vasut: Jánk-Majtis. Szatmár vm.) Sárközi István református lelkész, iskolaszéki elnök.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*
Kitűnő tüttőképességű magyar „Perpetuum”-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznőllő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15—48.

**Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje**

ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

m. kir. udvari szállítók

SOPRON.

Harangokat

**öntenek a legfinomabb harang-
öntőzetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.**

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyítják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb., stb., majd legújabban a soproni, celledömölki, székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és kaposvári országos kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve.

**Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egyházak teljes megegyezésére.**

Költségvetések és kiszállások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyártmányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.

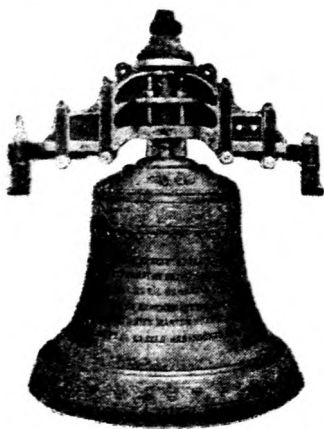

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

**harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár**

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

Az 1900. évi párizsi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—62 6.

Dr. Hegyaljai Kiss Géza

könyveinek (részben új) árai:

1. Árva Bethlen Kata.

Budapest, 1923. (Életrajz.) . . . 2.— P

2. Lorántfy Zsuzsanna.

Tahitótfalu, 1924. (Életrajz.) . . . 2.80 P

3. Kossuth.

Miskolc, 1929. I. k. (Életrajz.) . . . 4.— P

4. Égő szívvel.

Miskolc, 1926. (Versek.) Leszállítva . . . . . 2.— P

5. Császár és lelkipásztor.

Miskolc, 1926. (Elbeszélések.) . . . 2.60 P

6. Napfény a Hegyalján.

Miskolc, 1926. (Elbeszélések.) . . . 2.60 P

7. Monok története.

Sárospatak, 1926. . . . . —.50 P

8. Magyar szívvel német földön.

Miskolc, 1928. . . . . —.80 P

9. Lélek és élet. I.

Tahitótfalu, 1926. (Beszéd.) . . . 5.— P

10. Lélek és élet. II.

Sárospatak, 1928. (55 beszéd.) . . . 8.— P

11. Lélek és élet. III.

Sajtó alatt. (70 beszéd.) . . . —.— P

**Debrecen sz. kir. város és a
Tiszántúli Református Egyházkerület**

„MÉLIUSZ“
könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
papir- és írószerkereskedése

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.

Telefonszám 270.